

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Zajednički projekat Evropske unije i Saveta Evrope

„Jačanje kapaciteta policije i pravosuđa za borbu protiv korupcije u Srbiji” (PACS)

www.coe.int/pacs

Prvi godišnji izveštaj

Naziv Projekta	„Jačanje kapaciteta policije i pravosuđa za borbu protiv korupcije u Srbiji” (PACS)
Referentni broj	IPA 2011 – CRIS No. 2012/302-053
Datum početka Projekta	15. decembar 2012.
Trajanje Projekta	15. decembar – 15. april 2015. (28 meseci)
Sprovođenje	Jedinica za privredni kriminal i saradnju, Odeljenje za akciju protiv kriminala – DGI, Savet Evrope
Budžet Projekta	1.183.748,06 evra
Datum podnošenja Izveštaja	15. januar 2014.
Izveštajni period	15. decembar 2012. – 15. decembar 2013.

Sadržaj

SKRAĆENICE	3
1. OPIS	4
1.1 Osoba za kontakt	4
1.2 Partneri Projekta.....	4
1.3 Naziv Projekta	4
1.4 Broj ugovora.....	4
1.5 Datum početka i datum završetka izveštajnog perioda	4
1.6 Zemlja korisnik: Republika Srbija	4
1.7 Krajnji korisnici Projekta.....	4
1.8 Opšti cilj Projekta, konkretna svrha i očekivani rezultati	4
2. ANALITIČKI REZIME	6
3. POSTOJEĆE STANJE: SITUACIJA U ZEMLJI	8
3.1. Sektorska politika borbe protiv korupcije	8
4. 15. DECEMBAR 2012. GODINE – 15. DECEMBAR 2013. GODINE: AKTIVNOSTI I OSTVARENJE INDIKATORA	12
4.1 Uvodna faza (15. decembar 2012. godine – 1. april 2013. godine)	12
4.2 Faza sprovođenja.....	12
4.2 Ispunjenje indikatora	20
5. SARADNJA S DRUGIM AKTERIMA	22
5.1 Partneri i korisnici.....	22
5.2 Ostala treća lica.....	22
6. EVALUACIJA I MONITORING	24
7. OSTVARENJA, ZAKLJUČCI I RIZICI PROJEKTA	25
7.1. Ostvarenja.....	25
7.2 Usklađenost aktivnosti u okviru Projekta sa Akcionim planom Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije	26
7.3 Zaključci.....	27
7.4 Rizici.....	28
8. VIDLJIVOST	28
9. SPISAK PRILOGA	30

Za dalje informacije, molimo kontaktirajte:

Jedinica za privredni kriminal i saradnju

Odeljenje za akciju protiv kriminala

Generalni direktorat I, Savet Evrope

Tel: +381 11 71 555 12;

Email: lado.lalicic@coe.int; maia.mamulashvili@coe.int

www.coe.int/pacs

Ovaj dokument je sačinjen uz finansijsku pomoć Evropske unije i Saveta Evrope. Stavovi izraženi u njemu ni u kom slučaju ne odražavaju zvaničan stav Evropske unije ili Saveta Evrope.

SKRAĆENICE

KPA – Kriminalističko-policijska akademija

CARDS – Program pomoći Zajednice za obnovu, razvoj i stabilizaciju

SE – Savet Evrope

ZKP – Zakonik o krivičnom postupku

CPI – Indeks percepcije korupcije organizacije *Transparency International*

EUD – Delegacija Evropske unije

GRECO – Grupa država protiv korupcije Saveta Evrope

VSS – Visoki savet sudstva

PA – Pravosudna akademija

MPDU – Ministarstvo pravde i državne uprave

MUP – Ministarstvo unutrašnjih poslova

OEBS – Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju

PACS – Projekat „Jačanje kapaciteta policije i pravosuđa u borbi protiv korupcije u Srbiji”

ROM – Praćenje usmereno na rezultate

RJT – Republičko javno tužilaštvo

VKS – Vrhovni kasacioni sud

DVT – Državno veće tužilaca

ToR – Terms of Reference – Opis posla

UNDP – Program za razvoj Ujedinjenih nacija

UNODC – Kancelarija Ujedinjenih nacija za drogu i kriminal

1. OPIS

1.1 Osoba za kontakt

Ivan Koedjikov, šef Odeljenja za akciju protiv kriminala, Direktorat za informaciono društvo i akciju protiv kriminala, Generalni direktorat za ljudska prava i vladavinu prava, Savet Evrope.

1.2 Partneri Projekta

Savet Evrope i Evropska unija

1.3 Naziv Projekta

„Jačanje kapaciteta policije i pravosuđa u borbi protiv korupcije u Srbiji”

1.4 Broj ugovora

IPA 2011 CRIS 2012/302-053

1.5 Datum početka i datum završetka izveštajnog perioda

15. decembar 2012. – 15. decembar 2013. (ukupno trajanje Projekta – 28 meseci)

1.6 Zemlja korisnik: Republika Srbija

1.7 Korisnici Projekta

Ministarstvo pravde i državne uprave (MPDU); Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP); Vrhovni kasacioni sud (VKS); Visoki savet sudstva (VSS); osnovni, viši i apelacioni sudovi; Republičko javno tužilaštvo (RJT); Državno veće tužilaca (DVT); Pravosudna akademija (PA); Kriminalističkopolijska akademija (KPA).

1.8 Opšti cilj Projekta, konkretna svrha i očekivani rezultati

Opšti cilj

Pružiti doprinos demokratiji i vladavini prava kroz primenu institucionalnih reformi kojima je cilj sprečavanje i borba protiv korupcije.

Konkretna svrha

Jačanje kapaciteta policije i pravosuđa za otkrivanje, istragu, gonjenje i suđenje slučajeva korupcije.

Očekivani rezultat 1: Osaženi kapaciteti za istragu i suđenje u krivičnim delima iz oblasti korupcije

1.1. Urađena je i stavljena na raspolaganje Analiza rizika u kojoj se procenjuju sve zakonodavne i organizacione prepreke efikasnim krivičnim istragama i postupcima i iznose se preporuke i nudi pomoć za poboljšanje internih procedura i sredstava (uključujući informisanje javnosti o rezultatima);

- 1.2. Pojačani kapaciteti policije i pravosuđa zahvaljujući multidisciplinarnoj obuci i specijalizovanim kursevima za predstavnike pravosuđa, tužilaštva i policije o korupciji, privrednom kriminalu, računovodstvu i reviziji; jačanje kapaciteta ostvareno je i kroz nastavne planove nadležnih institucija;
- 1.3. Na raspolaganju su novouvedene tehnike (IT sredstva i moguća upotreba baze podataka) i strateški kapaciteti tužilaštava za istraživanje korupcije i privrednog kriminala;
- 1.4. Specijalizovani prikriveni islednici koji koriste specijalne istražne mere (SIM) iz policijskih struktura zaduženi za saradnju s tužilaštvima;
- 1.5. Povišen je nivo svesti javnosti, a novinari su obučeni kako da izveštavaju o navodima koji se odnose na slučajeve korupcije i o suđenjima u takvim slučajevima;
- 1.6. Uspostavljanje sistema za merenje napretka i nivoa efikasnosti praćenja predmeta i upravljanja predmetima iz oblasti korupcije/privrednog kriminala u srpskom pravosudnom i policijskom sistemu. Taj sistem standarda primenjivaće se u celom procesu realizacije projekta i biće predstavljen na kraju projekta da bi se svim ciljnim i korisničkim grupama omogućilo da pruže svoj doprinos i da predoče podatke za izgradnju sistema za koji se očekuje da će vlasti u Srbiji koristiti po završetku ovog projekta.

Očekivani rezultat 2: Pojačani kapaciteti za borbu protiv korupcije u sektoru pravosuđa

- 2.1. Na raspolaganju je Analiza rizika s preporukama o aktuelnoj situaciji u pogledu mogućnosti i stvarnih razmera korupcije unutar pravosuđa, tužilaštva i policije;
- 2.2. Uvedena su etička pravila/smernice za sprovođenje borbe protiv korupcije i pravila ponašanja u pravosuđu, tužilaštvu i policiji/Etički kodeks; tim pravilima i smernicama obuhvaćeni su i organizacioni aspekti (uključujući postupak izbora/imenovanja);
- 2.3. Na raspolaganju su mišljenja i saveti za Visoki savet sudstva i Državno veće tužilaca u pogledu disciplinskih pravila i mera protiv etičkih prekršaja sudija i tužilaca u situacijama kada bi se ti prekršaji mogli tumačiti kao koruptivna praksa/navodi;
- 2.4. Sudije, tužioci i policajci obučeni su u pogledu aspekata otkrivanja korupcije i kontrole sukoba interesa u sopstvenim redovima.

2. ANALITIČKI REZIME

Ovaj izveštaj obuhvata prvu godinu sprovođenja Projekta. U njemu su posebno istaknuta pitanja koja su rešavana u kontekstu napora koje u borbi protiv korupcije ulažu pravosudni i policijski organi, kao i u kontekstu preduzetih reformi i neposrednog ili posrednog uticaja koji su imale aktivnosti preduzete u okviru Projekta na jačanju kapaciteta institucija nadležnih za borbu protiv korupcije.

Tokom perioda obuhvaćenog ovim izveštajem Projekat je prvenstveno bio usredsređen na usmeravanje i ujednačavanje statistike o krivičnim delima u zemlji, na sprovođenje analize rizika od korupcije i na razvoj programa obuke. Ukupno je sprovedeno pet aktivnosti koje su obuhvatile 15 akcija, kao što je to bilo predviđeno planom rada.

Pokrenute su tri analize rizika. Očekuje se da će analiza rizika u krivičnim postupcima omogućiti jačanje kapaciteta za istragu, krivično gonjenje i presuđivanje u predmetima vezanim za korupciju. Analiza rizika koja je posvećena korupciji u pravosuđu i policiji treba da posluži kao osnova za utvrđivanje sektorske politike i definisanje mera koje treba da ublaže tu pojavu i da ojačaju kapacitete pravosuđa i policije za sprečavanje korupcije i otpornosti prema istoj u tim strukturama.

Ostali pažnje vredni rezultati tokom perioda izveštavanja obuhvataju sledeće:

- Razvoj metodologije koja će omogućiti da različiti državni organi na jedinstven način vode evidenciju i statistiku predmeta iz oblasti korupcije i privrednog kriminala;
- Utvrđivanje i obezbeđivanje nastavnog plana i programa i nastavnog materijala za sveobuhvatni program obuke instruktora koji će zaposlene u pravosudnim, tužilačkim i policijskim organima podučavati temama iz oblasti korupcije i privrednog kriminala. Posle serije specijalizovanih kurseva za nacionalne instruktore uslediće regionalni kursevi koje će voditi instruktori koji su obučeni i koji su dobili sertifikat u okviru PACS projekta;
- Podrška zakonodavnoj reformi – ovaj projekat je obezbedio analizu zakonodavnog okvira o disciplinskom postupku i disciplinskoj odgovornosti tužilaca i sudija, uključujući preporuke za poboljšanje tih odredaba. Naponi koje zemlja ulaže da bi sprovela preporuku *GRECO* u pogledu donošenja zakona o zaštiti uzbunjivača podržani su i ekspertskim mišljenjem o nacrtu tog zakona.

Projekat je neposredno doprineo sprovođenju Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije (2013–2018), koja je nedavno usvojena u Republici Srbiji i Akcionog plana za njeno sprovođenje. Detalji su navedeni dalje u izveštaju.

Napredak u sprovođenju Projekta pozitivno je ocenjen u sklopu prvog „Praćenja usmerenog na rezultate“ (ROM), sprovedenog u oktobru 2013.

Za čitav period obuhvaćen ovim izveštajem korisnici su aktivno podržavali projektne aktivnosti. Važno je da se taj odnos saradnje zadrži i kada dođe na red sprovođenje preporuka Projekta i konkretno korišćenje svih njegovih dosadašnjih rezultata. To se pre svega odnosi na sektorsku politiku zasnovanu na preporukama proisteklim iz analize rizika od korupcije koje će biti obavljene u okviru PACS projekta, inkorporiranje programa za obuku PACS-a u institucionalni plan i program obuke, stavljanje

međuinstitucionalnoj Radnoj grupi u zadatak da razvije metodologiju evidentiranja i utvrđivanja merila za krivična dela iz oblasti korupcije i za dalje jačanje položaja disciplinskog tužioca u Državnom veću tužilaca i Visokom savetu sudstva.

Tokom Projekta i dalje će se posvećivati posebna pažnja vidljivosti rezultata.

3. POSTOJEĆE STANJE: SITUACIJA U ZEMLJI

3.1. Sektorska politika borbe protiv korupcije

U Uvodnom izveštaju Projekta PACS koji je podnet u aprilu 2013. godine govori se o sektorskoj politici borbe protiv korupcije u Republici Srbiji, o institucijama odgovornim za njeno sprovođenje i o opštem stanju u zemlji u pogledu borbe protiv korupcije. Zato će u ovom izveštaju biti elaborirane i ocenjene promene koje su se dogodile od aprila 2013. godine.

Korupcija se i dalje percipira kao široko rasprostranjena pojava u Republici Srbiji. Međutim, indeks percepcije korupcije (CPI) organizacije *Transparency International* za 2013. pokazuje izvestan napredak kada je reč o percepciji korupcije – vrednost indeksa povećana je na 42, čime je Srbija sa 80. mesta na globalnom spisku dospela na 72. mesto. Iako prema vrednosti indeksa Srbija još uvek spada među zemlje sa rasprostranjenom korupcijom, sasvim je izvesno da su određeni naponi preduzeti tokom prethodne godine uticali na ukupnu percepciju korupcije. Čak i ako se uzme u obzir činjenica da metodologija CPI prvenstveno uzima u obzir percepciju korupcije među poslovnim ljudima i ekspertima, jedno drugo istraživanje koje je takođe sprovedla organizacija *Transparency International* – istraživanje Globalni barometar korupcije za 2013. – u sklopu koga su merene percepcije i iskustva ljudi u vezi s korupcijom – ukazuje na to da su javne ustanove i dalje u velikoj meri korumpirane tokom obavljanja svojih dužnosti.

Tokom perioda obuhvaćenog ovim izveštajem postignut je napredak u nekim oblastima vezanim za borbu protiv korupcije. Konkretnije rečeno, preduzete su sledeće akcije čiji je osnovni cilj jačanje zakonodavnog okvira u Republici Srbiji:

- **Nacionalna strategija borbe protiv korupcije i Akcioni plan za njeno sprovođenje u periodu 2013–2018.**

Po završetku javne diskusije, Narodna skupština Republike Srbije usvojila je novu Nacionalnu strategiju borbe protiv korupcije 1. jula 2013. Taj srednjoročni strateški dokument obuhvata ciljeve koji treba da se ostvare u narednih pet godina. U njemu su utvrđeni prioriteti za dalje reforme u oblastima kao što su dobro upravljanje, funkcionisanje nezavisnih institucija i regulatornih tela, interna i eksterna revizija i kontrola, kao i zaštita uzbunjivača. Sem toga, Strategija se bavi potrebama za sprečavanje korupcije u najosetljivijim oblastima, kao što su javne nabavke, prostorno planiranje i izgradnja, pravosuđe, policija, obrazovanje i zdravstvo.

Okvir primene te strategije i ostvarivanja ciljeva koji su u njoj utvrđeni preciziran je u Akcionom planu, koji je razvila Vlada Republike Srbije i potom usvojila, 25. avgusta 2013.g. Akcioni plan predviđa detaljne mere i aktivnosti sa utvrđenim rokovima, odgovornim subjektima i resursima potrebnim za njihovo ostvarivanje. U Akcionom planu su takođe utvrđeni kvalitativni i kvantitativni indikatori za svaku predviđenu aktivnost, što omogućuje valjano praćenje procesa sprovođenja.

Koordinacioni mehanizmi za nadzor nad sprovođenjem politike borbe protiv korupcije

U glavi V nove Strategije utvrđeno je sprovođenje i nadzor nad sprovođenjem Strategije. Tu je razradjena uloga tri različita organa vlasti na sledeći način:

- *Ministarstvo pravde i državne uprave* određeno je kao koordinator u okviru Vlade, zaduženo za komunikaciju, razmenu iskustava i informacija o aktivnostima preduzetim radi sprovođenja Strategije i Akcionog plana. U tom smislu, Ministarstvo će oformiti zasebnu organizacionu jedinicu koja će biti zadužena za koordinaciju sprovođenja Strategije i Akcionog plana. Ta organizaciona jedinica će biti i kontakt-tačka za saradnju sa organima vlasti i nosiocima javnih ovlašćenja i međunarodnim organizacijama.
- *Savet za borbu protiv korupcije* prati rezultate sprovođenja Strategije i Akcionog plana u državnim organima. Savet će, zajedno sa Ministarstvom, učestvovati u organizovanju tromesečnih sastanaka kontakt tačaka iz različitih državnih organa. Ti sastanci će omogućiti Savetu da prikupi informacije o preprekama s kojima se suočavaju nadležni organi u sprovođenju mera utvrđenih Akcionim planom. Savet će podnositi izveštaje Vladi Republike Srbije.
- *Agencija za borbu protiv korupcije* zadužena je za pripremu polugodišnjih i godišnjih izveštaja o sprovođenju Strategije i Akcionog plana. Suprotno onome što je predviđeno postojećim Zakonom o Agenciji za borbu protiv korupcije, Godišnji izveštaj o sprovođenju Strategije i Akcionog plana više neće biti deo izveštaja o radu Agencije koji se podnosi krajem svake godine. To će biti poseban izveštaj koji se redovno podnosi Narodnoj skupštini i koji je konkretno usredsređen na primenu Strategije i Akcionog plana.

Prvi koordinacioni sastanak kontakt tačaka iz različitih institucija/nadležnih organa zaduženih za sprovođenje pomenutih strateških dokumenata održan je u oktobru 2013. godine. Tom prilikom Ministarstvo pravde i državne uprave saopštilo je da će biti pokrenuta veb-stranica/intranet portal koji će omogućiti svim kontakt tačkama da preuzmu i ažuriraju informacije o sprovođenju onih mera Akcionog plana koje spadaju u njihovu odgovornost.

Iako je cilj svih tih mehanizama za nadzor i praćenje da obezbede neometanu saradnju i koordinaciju različitih državnih organa i doprinesu delotvornoj primeni i praćenju Strategije i Akcionog plana, još nije jasno kako će podela svih tih – relativno sličnih – zadataka funkcionisati u praksi. S jedne strane, Savet za borbu protiv korupcije *prati sprovođenje* tih dokumenata i o tome izveštava Vladu, dok, s druge strane, Agencija za borbu protiv korupcije vrši *nadzor nad njihovim sprovođenjem* i podnosi izveštaje parlamentu. Uporedo s tim, Ministarstvo pravde i državne uprave koordiniše celokupan proces. Ipak, čini se da nije jasno u kojoj meri se preklapaju nadležnosti tih organa i kako će taj „dvojni” sistem izveštavanja uticati na ukupnu efikasnost praćenja i nadzora. Zbog toga, moglo bi se ispostaviti da verovatno treba da se unapred razjasne pitanja kao što su – *Šta se događa kada se ti organi ne slažu u pogledu delotvornosti sprovođenja Strategije i Akcionog plana? Čiji će se izveštaji i preporuke onda smatrati relevantnijim? Kakva je uloga Ministarstva pravde i državne uprave kada je reč o takvom tipu problema?*

- **Nacionalna strategija reforme pravosuđa za period 2013–2018 i Akcioni plan za njeno sprovođenje**

Pravosudni sistem u Republici Srbiji prolazi kroz suštinske reforme od 2006. godine. Posle reforme pravosuđa iz 2008.g, koja je bila podvrgnuta opsežnim kritikama raznih strukovnih i stručnih grupacija, međunarodnih organizacija i javnosti, vlasti su inicirale pripremu nove Nacionalne strategije reforme pravosuđa krajem 2012. godine. Novu strategiju izradila je radna grupa čiji je rad koordinisalo Ministarstvo pravde i državne uprave, a usvojila Narodna skupština 1. juna 2013.g. Pored toga, Zaključkom Vlade Srbije od 31. jula 2013.g. usvojen je Akcioni plan za sprovođenje te strategije. Glavni cilj Strategije jeste poboljšanje kvaliteta pravde, efikasnosti i efektivnosti pravosuđa uz jačanje i zaštitu njegove nezavisnosti. Konačno, očekuje se da ta Strategija doprinese vraćanju poverenja građana u pravosudni sistem.

Pored toga, u avgustu 2013. Vlada je obrazovala Komisiju za sprovođenje Nacionalne strategije reforme pravosuđa. Na prvoj sednici Komisije, održanoj u septembru 2013, izabrani su predsedavajući, zamenik predsedavajućeg i sekretar Komisije; tom prilikom je usvojen i Poslovnik o radu Komisije.

- **Zakonik o krivičnom postupku**

Novim Zakonikom o krivičnom postupku (ZKP), koji je donet u septembru 2011, uvedena je tužilačka istraga, koju svi sudovi i tužilaštva¹ primenjuju od 1. oktobra 2013.

Tužilaštvo za organizovani kriminal i Specijalni sud za organizovani kriminal i ratne zločine, kao jedine ustanove koje od januara 2012. primenjuju novi ZKP, potvrđuju da su zahvaljujući njemu postignuti značajni rezultati, posebno kada je reč o statistici/broju zaključenih sporazuma o priznanju krivice. Međutim, u ovom trenutku sudovi i tužilaštva opšte nadležnosti suočeni su s odredjenim izazovima u primeni novog Zakonika. Čini se da bi nedostatak odgovarajuće opreme, nedovoljni ljudski resursi (pre svega kada je reč o tužiocima) i nedostatak obuke mogli ozbiljno da utiču na efikasnost i delotvornost novog Zakonika.

- **„Paket pravosudnih zakona”**

U novembru 2013. Narodna skupština je usvojila izmene i dopune takozvanog paketa pravosudnih zakona, koji obuhvata Zakon o sudijama, Zakon o javnom tužilaštvu, Zakon o sedištim i područjima sudova i javnih tužilaštava i Zakon o organizaciji sudova; sve te izmene i dopune pripremiло je Ministarstvo pravde i državne uprave.

Iako je još suviše rano da se oceni uticaj tih promena, ipak treba istaći da strukovna udruženja i zajednica eksperata nisu pružili naročitu podršku nekim novousvojenim zakonskim odredbama. Konkretnije rečeno, neke izmene i dopune Zakona o sudijama i Zakona o javnom tužilaštvu kojima se u izboru na položaj sudija i tužilaca prioritet daje onim kandidatima koji završe dvogodišnju obuku u Pravosudnoj akademiji izazvale su određene nedoumice. Iako su zahvaljujući tim odredbama pomenuti zakoni usklađeni s postojećim Zakonom o Pravosudnoj akademiji, oni su izazvali ozbiljno nezadovoljstvo i

¹Tužilaštvo za ratne zločine i organizovani kriminal počelo je da primenjuje novi ZKP 15. januara 2012.

zabrinutost sudijskih i tužilačkih pomoćnika. Naime, oni među njima koji imaju višegodišnje – čak i decenijsko – iskustvo u obavljanju poslova sudijskih i tužilačkih pomoćnika i koji su odavno položili pravosudni ispit, sada bi morali da prekinu radni odnos, prijave se za Pravosudnu akademiju i tek pošto je okončaju, očekuju da budu ponovo zaposleni i tek tada izabrani za sudije/tužioce. Ranije su svi oni mogli ravnopravno da se prijavljuju na upražnjena mesta sudija/tužilaca. Stoga se Udruženje sudijskih i tužilačkih pomoćnika obratilo Ustavnom sudu tražeći da ispita ustavnost tih odredaba. S druge strane, novouvedeni sistem – po kome kandidati imaju ravnopravne šanse da se upišu na Akademiju, a samo oni koji polože završni ispit mogu da postanu sudije ili tužioci ili zamenici tužilaca – obezbeđuje transparentniji sistem za izbor i otklanja moguće rizike i pritiske koji bi mogli biti vršeni s političkog nivoa u pogledu izbora sudija i tužilaca/zamenika tužilaca.

Drugi razlog za zabrinutost u vezi je s mogućnošću da sudija bude premešten u drugi sud bez svog prethodnog pristanka. Izmenama i dopunama utvrđuje se da do premeštaja može doći samo ako se ukine sud ili ako se promeni deo nadležnosti suda.

- **Uzbunjivači**

Potreba da se zakonski uredi zaštita uzbunjivača istaknuta je tokom prvog i drugog kruga zajedničke evaluacije *GRECO* 2008. godine. *GRECO* je predložio vlastima Republike Srbije da *obezbede da državni službenici koji u dobroj veri prijave sumnju na korupciju u državnoj upravi (uzbunjivači) budu adekvatno zaštićeni od odmazde kada prijave svoje sumnje.*

Iako postoji nekoliko zakona (Zakon o radu, Zakon o državnim službenicima i Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja) i jedan podzakonski akt (Pravilnik o zaštiti lica koje prijavi sumnju na korupciju, koji je usvojila Agencija za borbu protiv korupcije) kojima se uređuje pitanje zaštite uzbunjivača, preovladala je potreba za jedinstvenim pristupom. U tom smislu, Ministarstvo pravde i državne uprave je u oktobru 2013. obrazovalo Radnu grupu za pripremu Nacrta zakona o uzbunjivačima, za koji se očekivalo da će biti završen u decembru 2013. Nije, međutim, jasno u kojoj će meri raniji naponi preduzimani u tom cilju (priprema nacrta zakona kojom se bavila druga radna grupa još u maju 2013) biti uzeti u obzir u radu novoosnovane radne grupe.

4. 15. DECEMBAR 2012. godine – 15. DECEMBAR 2013. godine: AKTIVNOSTI I OSTVARENJE INDIKATORA

4.1 Uvodna faza (15. decembar 2012. godine – 1. april 2013. godine)

Tokom uvodne faze projekta završeno je formiranje projektnog tima, pripremljen je Plan rada i održan je prvi sastanak Upravnog odbora. Pored toga, održan je jedan broj bilateralnih sastanaka s predstavnicima korisnika Projekta: Ministarstva pravde, Državnog veća tužilaca, Visokog saveta sudstva, Vrhovnog kasacionog suda i Apelacionog suda, Pravosudne akademije, Policijskokriminalističke akademije, Ministarstva unutrašnjih poslova i Direkcije policije. Svi zaključci i predlozi sa tih sastanaka su potom inkorporirani u plan rada Projekta.

Prva, inicijalna konferencija (*Start-up Conference*) održana je 26. aprila 2013. u Beogradu. Na njoj se razgovaralo o kapacitetima pravosuđa i policije u borbi protiv korupcije u Srbiji, o reformskoj sektorskoj politici i o međunarodnoj dobroj praksi u toj oblasti. Ključna izlaganja tom prilikom su održali g. Štefan Füle, evropski komesar za proširenje i politiku dobrosusedstva, g. Aleksandar Vučić, prvi potpredsednik Vlade, i gđa Antje Rothemund, šef kancelarije Saveta Evrope u Beogradu. Konferenciji su prisustvovali predstavnici korisnika Projekta i ciljnih grupa, međunarodnih organizacija, civilnog društva i zajednice eksperata. Događaj je imao znatnu medijsku pokrivenost i rezultirao je punom podrškom Planu rada Projekta i odobrenjem tog plana rada.

4.2 Faza sprovođenja

Rezultat 1: Pojačani kapaciteti za istragu i suđenje za krivična dela iz oblasti korupcije	
Aktivnost 1.1	Izraditi analizu rizika u cilju procene regulatornih i organizacionih prepreka efikasnim krivičnim istragama i postupcima i dati preporuke za poboljšanje internih procedura, koordinacije između institucija u čijoj je nadležnosti borba protiv korupcije (tj. razmena informacija i sredstava koja se koriste za pružanje informacija o rezultatima tih analiza rizika)
Akcije (mere)	Analiza rizika započela je u aprilu 2013. da bi potom u periodu obuhvaćenom ovim izveštajem bile preduzete sledeće akcije: - Pripremljena je opšta metodologija za sprovođenje analize rizika (Prilog 1) koja je i prihvaćena od strane korisnika projekta. Ona se sastoji od metoda i sredstava koja treba koristiti za identifikovanje i procenu rizika od korupcije ne samo tokom krivičnog postupka već i radi procene mogućnosti i postojanja konkretnih rizika od korupcije unutar institucija. Zahvaljujući svojoj opštoj prirodi, ta metodologija je korišćena i za aktivnost 2.1 (procena rizika od korupcije u pravosuđu i policiji);

	- Na drugom sastanku Upravnog odbora (18. septembra 2013.g) korisnici Projekta su se dogovorili i utvrdili opis i postupak (ToR) analize rizika. Taj opis predviđa sledeće tri različite, ali međusobno povezane faze: Faza 1 – pripremna faza za preispitivanje i prikupljanje relevantnih informacija (zakonski tekstovi i dokumenti iz oblasti sektorske politike, izveštaji itd.); izbor relevantnih predmeta koji su završeni u sudskom postupku, kako bi bili analizirani u kasnijoj fazi; koncipiranje upitnika za anketu koji će popunjavati sudije, tužioci i advokati; Faza 2 – sprovođenje ankete; analiza odabranih predmeta i izrada nacrtu zaključaka; pregled postojećeg pravnog okvira; Faza 3 – analiza rezultata ankete; priprema i objavljivanje izveštaja o analizi rizika. - nacionalni eksperti iz Instituta za uporedno pravo, na osnovu ograničene tenderske procedure koja je sprovedena, odabrani su za izradu analize rizika. Obrazloženje za angažovanje nacionalnih eksperata leži u tome što domaći sistem krivičnog postupka mogu najbolje proceniti oni koji imaju dugoročno iskustvo u zemlji i koji su već bili u položaju da dugo i pomno prate razvoj i praksu u toj oblasti. Savet Evrope je takodje imao izvestan broj koordinacionih sastanaka s nacionalnim ekspertima da bi se razmotrilo sprovođenje analize rizika; - Sastavljen je upitnik za anketu namenjen sudijama, tužiocima i advokatima (Prilog 3) i taj upitnik je potom distribuiran različitim sudovima, tužilaštvima i advokatskim kancelarijama širom zemlje. Anketa će omogućiti da se prikupe i analiziraju relevantne informacije profesionalnih stručnjaka o suštinskim problemima s kojima se oni susreću prilikom istrage, krivičnog gonjenja i suđenja u krivičnim predmetima iz oblasti korupcije. - U periodu novembar-decembar 2013.g. organizovane su dve misije, jedna u Novom Sadu, druga u Kragujevacu, radi izbora relevantnih sudskih predmeta iz oblasti krivičnih dela korupcije i privrednog kriminala koji su procesuirani u tamošnjim sudovima. Analiza odabranih sudskih spisa omogućiće da se primeni i metod „studije slučaja” pre no što se iznesu preporuke za poboljšanje u datoj oblasti. Uporedo s tim, domaći eksperti su analizirali postojeći pravni okvir, usredsređujući se na dobre i loše strane koncepta istrage koji je uveden novim Zakonikom o krivičnom postupku.
Objektivno merljivi indikatori	• Završen rad na izradi metodološkog vodiča; • Održan niz pripremnih/koordinacionih sastanaka; • Završene Faza 1 i Faza 2 Analize rizika u skladu sa opisom posla i zadataka.
Napredak	Po završetku faza 1 i 2, započeo je rad na izradi Završnog izveštaja. Taj završni izveštaj koji će sadržati i savete i preporuke u pogledu sektorske politike poslužiće kao osnov nadležnim organima da razmotre moguću izmenu metoda u sprovođenju krivičnog postupka. On će takođe sadržati uporednu analizu hrvatskog pravnog okvira,

	uključujući specifičnosti sistema krivičnog postupka, podatke o institucionalnom uređenju i statističke podatke o korupciji i privrednom kriminalu. Javna prezentacija Završnog izveštaja i preporuke koje su u njemu sadržane planirana je za april 2014.g. U celini gledano, preporuke sadržane u Analizi rizika, ako ih nadležni organi valjano sprovedu u delo, trebalo bi da doprinesu povećanju broja prijavljenih, istraženih, krivično gonjenih i presuđenih predmeta u oblasti korupcije.
Aktivnost 1.2	Pripremiti i obezbediti multidisciplinarnu obuku i specijalističke kurseve za pripadnike pravosuđa, tužilaštva i policije o predmetima iz oblasti korupcije i privrednog kriminala, o računovodstvu i reviziji; pomoći u uvođenju te obuke u nastavne planove nadležnih institucija.
Akcije	Kroz aktivnost 1.2 Projekat će obezbediti čitav niz specijalizovanih kurseva usmerenih ka jačanju kapaciteta nadležnih institucija u njihovim zajedničkim naporima za suzbijanje korupcije. U tom smislu, sprovedene su sledeće akcije: - U maju 2013. organizovana je misija za utvrđivanje činjenica tokom koje su se ekspert i Projektni tim sastali sa <i>ad hoc</i> radnom grupom sastavljenom od predstavnika korisnika Projekta kako bi razmotrili potrebe za obukom. Na temelju tih razmatranja pripremljen je tehnički dokument (Prilog 4 - Procena potreba za obukom i program obuke za policiju, tužioce i sudije o korupciji i privrednom kriminalu). Pored toga što je u njemu sadržan sveobuhvatan program specijalističke obuke, u tom dokumentu se takođe elaborira uticaj obuka u oblasti anti-korupcije koji su dosad organizovani u Srbiji; govori se o uporednoj praksi u „izgradnji” jakog i ubedljivog predmeta iz oblasti korupcije/privrednog kriminala; o metodima za identifikovanje uslova i okolnosti koji su od suštinskog značaja za vođenje uspešne krivične istrage, gonjenja i suđenja; o razvoju i sprovođenju proaktivnih istraga; o primeni i delotvornosti specijalnih istražnih mera; o saradnji policije, tužilaca, sudija i drugih državnih organa, uključujući njihovu saradnju sa evropskim i međunarodnim institucijama (npr. Evropol, Interpol itd.). - Kada je reč o nastavnom materijalu, u okviru Projekta je Radnoj grupi Saveta Evrope predstavljen priručnik „Osnovni pojmovi borbe protiv korupcije”. Pošto je razmotrila taj priručnik, Radna grupa je zaključila da bi bilo korisno dodati poglavlje koje bi sadržalo uporednu studiju o tome kako je u ostalim jurisdikcijama uređeno pitanje pristupa bazama podataka o imovini građana, s obzirom na napore koje vlasti Republike Srbije trenutno posvećuju tom problemu. Odgovarajući na taj zahtev, Projekat je pripremio tehnički dokument u kome je na jednom mestu sabrao detaljne informacije o pristupu bazama podataka o privatnoj imovini

	građana (npr. bankovnim računima, nekretninama, plovilima, preduzećima, akcijama itd.) koje su na raspolaganju sudijama, tužiocima i policiji od trenutka započinjanja krivične istrage. Kao model je uzeta nemačka praksa i odgovarajući pravni okvir. Pristup se, kako je utvrđeno u tom izveštaju, odnosi isključivo na podatke iz državnih baza podataka i ponekad na podatke iz privatnih baza podataka kojima vlasti imaju neposredno pravo pristupa (npr. brojevi bankovnih računa) od trenutka započinjanja istrage. Taj priručnik i dodatak uz taj priručnik objavljeni su kao Prilog 5 ovom izveštaju.
Objektivno merljivi indikatori	• Održan sastanak Misije za utvrđivanje činjenica i radne grupe; • Dostavljeni tehnički dokumenti; • Priručnik preveden na srpski jezik.
Napredak	Finalizovanjem plana i programa obuke i izradom priručnika postavljen je osnov za naredne akcije: dva treninga za obuku trenera predviđena za februar i mart 2014. i potom obuke koje treba da vode novi treneri u raznim regionima u Srbiji. Očekuje se da izgradnja kapaciteta ne utiče pozitivno samo na kvalitet istrage, krivičnog gonjenja i suđenja u krivičnim predmetima iz oblasti korupcije i privrednog kriminala, koje sprovode ključni akteri, već i na međuagencijsku saradnju i primenu postojećeg zakonodavstva – posebno Zakonika o krivičnom postupku, koji je nedavno stupio na snagu.
Aktivnost 1.6	Uspostaviti sistem merila za merenje napretka i nivoa efikasnosti praćenja/upravljanja slučajevima korupcije/privrednog kriminala u sistemu pravosuđa i policije u Republici Srbiji. Taj sistem merila će biti implementiran tokom celokupnog trajanja Projekta i biće predstavljen na kraju Projekta. Sistem će omogućiti svim ciljnim i korisničkim grupama da predoče podatke koje će biti inkorporirani u jedinstven sistem podataka koji će vlasti u Srbiji koristiti po završetku ovog projekta.
Akcije	Mnoge studije koje su dosad sprovedene da bi se ocenilo postojeće stanje identifikovale su potrebu za jačanjem postojećeg sistema statističke obrade krivičnih dela u Srbiji. Pre no što se pristupilo navedenoj aktivnosti, u okviru Projekta su razmotrena dva ključna dokumenta koja su razrađena u međunarodnim programima pomoći – UNODC izveštaj „Razvoj instrumenata za nadzor i praćenje rada pravosudnih i policijskih institucija na zapadnom Balkanu – izveštaj o tehničkoj proceni za Srbiju”² (taj izveštaj je pripremljen u okviru Regionalnog programa CARDS), kao i izveštaj „Sektorska politika policije u Srbiji – transparentno kreiranje sektorske politike zasnovano na dokazima”, koji je pripremljen u okviru projekta čiji je

	finansijer bila Ambasada Kraljevine Holandije u Republici Srbiji. Ti dokumenti čine osnovu analize postojećeg stanja i svih potonjih diskusija koje su učesnici Projekta i eksperti vodili sa sagovornicima na nacionalnom nivou. Sledi rezime sprovedenih akcija: - U aprilu 2013. organizovana je misija za utvrđivanje činjenica tokom koje se tim eksperata sastao s predstavnicima Ministarstva pravde i državne uprave, Ministarstva unutrašnjih poslova, Republičkog javnog tužilaštva, Tužilaštva za organizovani kriminal i Agencije za borbu protiv korupcije. Nažalost, nije održan sastanak s predstavnicima Republičkog zavoda za statistiku zato što u tom trenutku nisu bili na raspolaganju ključni kadrovi Zavoda. Na osnovu zaključaka eksperata, u okviru Projekta je pripremljen tehnički dokument u kome je analiziran postojeći okvir statističkog sistema koji koriste pravosuđe i policija u Srbiji (Prilog 6). Tu su navedene i preporuke i smernice za metodologiju evidentiranja krivičnih dela iz oblasti korupcije i privrednog kriminala i ta metodologija bi – pored toga što će omogućiti da se utvrde jasni statistički podaci o pokrenutim postupcima, istrazi, krivičnom gonjenju i suđenju u takvim predmetima – omogućiti vlastima Republike Srbije da uspostave sistem praćenja predmeta i merenja napretka ostvarenog u toj oblasti. Pomenuti izveštaj takođe sadrži neke uporedne primere i primere dobre prakse u toj oblasti. Pored toga, pripremljen je Dopunski dokument koji sadrži metodologiju za uvođenje i praktičnu primenu centralnog referentnog broja (jednog ili više njih) za krivično delo (dela), uključujući konkretan predlog o tome koje mesto treba da zauzimaju referentni brojevi u ukupnom statističkom sistemu; taj pripremljeni dokument dostavljen je svim korisnicima u junu 2013. (Prilog 7). - Oba dokumenta razmotrena su tokom drugog sastanka Upravnog odbora (održanog 18. septembra 2013) i na radionici koja je bila posebno posvećena toj temi (3. oktobar 2013). Predstavnici svih nadležnih institucija i eksperti Saveta Evrope razmotrili su zaključke i preporuke razrađene u tim tehničkim izveštajima i procenili postojeće probleme sa stanovišta preporučenih akcija. Zaključci s tog seminara mogu se rezimirati na sledeći način: i. Postojeći sistem za prikupljanje podataka trebalo bi koristiti kao polazište za uspostavljanje novog sistema. Većina elemenata potrebnih za funkcionisanje statističkog sistema koji bi bio orijentisan na rezultate već je tu, u praksi; ono što nedostaje to je „spojnica“ među tim elemenatima. U tom smislu, uvođenje referentnog broja krivičnog dela predstavljalo bi prvi korak za otklanjanje tog nedostatka. Očekuje se da vlasti Republike Srbije, kada donesu odluku o prirodi referentnog broja krivičnog dela, implementiraju
--	---

	zaključke tehničkih dokumenata <i>PACS-a</i> i prezentacija radionice u konkretne mere sektorske politike. ii. U procesu izgradnje novog sistema metodologije evidentiranja i utvrđivanja merila važno je da se tačno zna šta je to što državni organi žele da prate i lociraju. Konkretnije rečeno, novi sistem bi trebalo da pruži jasan i neposredan odgovor na ključno pitanje: da li je moguće pratiti i locirati svako pojedinačno krivično delo i svakog osumnjičenog/optuženog/okrivljenog od trenutka kada se podnese krivična prijava? Suštinski je značajno, ne samo za vlasti već i za zainteresovane stranke/građane da sistem može da pruži neposredan odgovor na svako legitimno raspitivanje o stanju predmeta. iii. Svakom predmetu treba dati jedinstveni referentni broj krivičnog dela, bez obzira na to kada je i ko inicirao dati predmet (na primer policija ili tužilaštvo) i taj broj treba da važi za celu teritoriju Republike Srbije.
Objektivno merljivi indikatori	• Sprovedena je misija za utvrđivanje činjenica; • Pripremljeni su i predati tehnički dokumenti; • Organizovan je seminar.
Napredak	Celokupna sprovedena aktivnost i njen cilj predstavljaju neposredan odgovor na mere 3.4.6.1 i 3.4.6.2 Akcionog plana Strategije za borbu protiv korupcije u Republici Srbiji – <i>Obrazovati multiresornu radnu grupu koja će utvrditi jedinstvenu metodologiju prikupljanja podataka evidentiranja i statističkog izveštavanja i Uspostaviti sistem praćenja predmeta koruptivnih krivičnih dela.</i> Gore navedeni tehnički dokumenti <i>PACS-a</i> poslužiće kao smernica Radnoj grupi kada postane operativna. S obzirom na navedeno, a nakon što bude obrazovana Radna grupa, Projekat će nastaviti da pruža pomoć u ovoj oblasti.

Rezultat 2: Ojačani kapaciteti za borbu protiv korupcije u sektoru pravosuđa	
Aktivnost 2.1	Sprovođenje analize rizika o trenutnoj situaciji i mogućnostima pojave korupcije, kao i njenom stvarnom postojanju u pravosuđu, tužilaštvu i policiji. Doneti preporuke za sprečavanje korupcije u okviru ovih institucija.
Akcije (mere)	Pored analize rizika u vezi s krivičnim istragama i krivičnim postupcima (Aktivnost 1.1), Projekat je u aprilu 2013.g. inicirao analizu rizika i stvarnih razmera korupcije u ustanovama koje su neposredno odgovorne za njeno suzbijanje – u pravosuđu, tužilaštvu i policiji.

	S obzirom na specifičnost pravosuđa i tužilaštva s jedne strane, odnosno policije, s druge strane, odlučeno je da ovu aktivnost obavljaju dva tima eksperata: jedan tim je zadužen za procenu rizika od korupcije u pravosuđu i tužilaštvu; dok je drugome povereno da se bavi rizicima od korupcije i stvarnim stanjem u policijskim strukturama. Projekat je primenio istu metodologiju za analizu rizika koja je koncipirana i primenjena za Aktivnost 1.1. Sem toga, opis i postupak analiza rizika (ToRs) usaglašen je sa glavnim korisnicima projekta (prilozi 8. i 9). Tu su naznačene tri glavne faze kroz koje će se ova aktivnost sprovesti: Faza 1 – preispitivanje i prikupljanje relevantnih informacija (zakonskih tekstova i dokumenata koji se odnose na sektorsku politiku, izveštaja, pregleda, istraživanja itd.); Faza 2 – organizovanje dve terenske posete relevantnim institucijama i razgovori sa akterima, sa ekspertskom zajednicom, strukovnim udruženjima, raznim NVO i međunarodnim organizacijama. Faza 3 – analiziranje zaključaka, priprema i objavljivanje izveštaja o analizi rizika. <u>Analiza rizika u policiji</u> - S obzirom na složenu strukturu Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) i ograničene rokove i raspoložive resurse za sprovođenje ove aktivnosti, Projekat i Ministarstvo su zajednički odlučili da u analizi rizika treba da učestvuju Sektor unutrašnje kontrole MUP-a i Služba za borbu protiv organizovanog kriminala. Prirodno, oni su odabrani na temelju svojih ovlašćenja i nadležnosti u borbi protiv korupcije. - Pripremljen je i pomenutim sektorima MUP-a podeljen upitnik za analizu rizika. On je poslužio kao osnov za razgovore vođene tokom terenskih poseta organizovanih u Beogradu i Novom Sadu (od 28. oktobra do 1. novembra 2013.g), kao i Nišu i Kragujevcu (od 9. do 13. decembra 2013.g). Obe posete su omogućile da se prikupe relevantni podaci koji će se dalje analizirati i potom uvrstiti u Izveštaj o analizi rizika. <u>Analiza rizika u pravosuđu i tužilaštvu</u> - Prva terenska poseta Beogradu i Novom Sadu organizovana je od 4. do 8. novembra 2013.g. Tim međunarodnih eksperata vodio je razgovore i diskusije s predstavnicima različitih tužilaštava, viših, apelacionih i prekršajnih sudova, Državnim većem tužilaca, Visokim savetom sudstva, strukovnim udruženjima, Ministarstvom pravde i Savetom za borbu protiv korupcije. Zaključci i zapažanja doneti tokom prve posete dodatno su razmatrani i unakrsno proveravani tokom druge misije sprovedene u Beogradu, Kragujevcu i Nišu (od 16. do 19. decembra 2013.g).
--	--

Objektivno merljivi indikatori	• Pripremljen Metodološki vodič; • Održan niz pripremih sastanaka; • Sprovedene faza 1. i faza 2 analize rizika , kao što je to predviđeno Opisom posla.
Napredak	Zahvaljujući primeni holističkog pristupa, rezultat analiza biće niz preporuka čiji je cilj jačanje institucionalnih kapaciteta pravosudnih, tužilačkih i policijskih organa kako bi se suprotstavili korupciji u vlastitim strukturama i sprečili je. Očekuje se da metodologiju koja je razvijena za sprovođenje analize rizika primenjuju same institucije prilikom obavljanja te analize. Završetak terenskih misija označio je kraj faze 1. i faze 2. i pokretanje faze 3, koja će obuhvatiti pripremu konačnih izveštaja o analizi rizika i formulisanje preporuka. Pored toga, za april 2014.g. predviđena je javna prezentacija rezultata analize rizike i preporuka. Sprovođenje ove aktivnosti može se posmatrati i kao neposredan doprinos pripremi Srbije za predstojeći četvrti krug evaluacije <i>GRECO-a</i> u kome će biti razmatrano sprečavanje korupcije među poslanicima, sudijama i tužiocima.
Aktivnost 2.3	Obezbediti pravna mišljenja i savete Visokom savetu sudstva i Državnom veću tužilaca o disciplinskim pravilima i merama koje se preduzimaju protiv etičkih prekršaja sudija i tužilaca onda kada se ti etički prekršaji mogu tumačiti kao koruptivna praksa / koruptivni navodi i pružiti pomoć u njihovom sprovođenju.
Akcije	Kao što je utvrđeno Zakonom o sudijama i Zakonom o javnom tužilaštvu Republike Srbije (doneti 2008.g), Visoki savet sudstva i Državno veće tužilaca doneli su relevantna podzakonska akta i potom imenovali disciplinske tužioce. Podzakonskim aktima utvrđeni su disciplinska odgovornost sudija i tužilaca, disciplinski prekršaji i kazne (kako je to uređeno odgovarajućim zakonima) i uspostavljen je okvir rada disciplinskih organa. S obzirom na to da su disciplinski tužioci nedavno imenovani, Visoki savet sudstva je zatražio od Projekta pomoć u jačanju tih organa. U tom smislu predviđene su mere podrške koje su inkorporirane u plan rada Projekta, a prva mera se odnosi na reviziju pravnog okvira. U skladu s tim, Projekat je angažovao jednog međunarodnog konsultanta da sačini mišljenje o usklađenosti sledećih podzakonskih akata – Pravilnik o disciplinskom postupku i disciplinskoj odgovornosti sudija i Pravilnik o disciplinskom postupku i disciplinskoj odgovornosti javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca – sa relevantnim standardima Saveta Evrope i dobrom praksom različitih evropskih jurisdikcija. U tom mišljenju je zaključeno da pravilnici predstavljaju dobro koncipiranu i generalno gledano prihvatljivu osnovu za funkcionalan sistem disciplinske odgovornosti

	sudija i tužilaca. Identifikovani su, međutim, i neki nedostaci i predložene konkretne mere da se oni otklone. Pored toga, Projekat je preveo na srpski „Uporednu analizu sistema disciplinske odgovornosti evropskih sudija i tužilaca” sačinjenu za Sedmo međunarodno takmičenje <i>THEMIS Competition</i> – 2012. (Prilog 10), čime je srpskim vlastima omogućio uvid u detalje i specifičnosti drugih evropskih sistema u datoj oblasti.
Objektivno merljivi indikatori	• Pripremljen tehnički dokument; • Uporedna analiza je prevedena na srpski jezik i dostavljena srpskim vlastima.
Napredak	Zaključci i preporuke ekspertskog mišljenja, uključujući njihovo potencijalno inkorporiranje u pomenute pravilnike, biće razmotreni sa disciplinskim tužiocima na sastanku planiranom za januar 2014.g. Pored toga što vlastima omogućuje da pregledaju pravne okvire i dobru praksu evropskih država, uporedna analiza će pomoći vlastima da odluče koju zemlju odnosno sistem disciplinskih tužilaca koje zemlje bi želeli dalje da upoznaju tokom studijske posete planirane za oktobar 2014. godine.

Ukupno gledano, tokom izveštajnog perioda Projekat je sproveo 15 akcija u sklopu pet projektnih aktivnosti. U tim akcijama učestvovalo je 376 predstavnika korisničkih institucija – 191 muškarac (50,8%) i 185 žena (49,2%).

4.2 Ispunjenje indikatora

Indikatori, onako kako su utvrđeni u logičkom okviru Projekta, uglavnom se odnose na period nakon sprovođenja aktivnosti tj. implementacije projekta. Zbog toga, ovaj izveštaj sadrži samo opštu procenu o tome kako su aktivnosti koje su dosad sprovedene doprinele ispunjenju indikatora ili kako se očekuje da doprinesu.

Očekivani rezultat 1:

Indikator – *Sprovedeno je najmanje 50% preporuka sačinjenih na osnovu analize rizika i precizirane su razmere tog sprovođenja (potpuno ispunjenje, delimično ispunjenje, neispunjenje);*

Postojeće stanje: *Analize rizika se bliže svojoj završnoj fazi, a zaključci i preporuke proistekli iz tih analiza biće dostupni u aprilu 2014. Ispunjenje tog indikatora meriće se pošto vlasti budu preduzele akcije za primenu tih preporuka.*

Indikator – *Identifikovano je barem pet zakonodavnih i institucionalnih prepreka za efikasno otkrivanje, istragu, krivično gonjenje i suđenje koruptivnih dela i pristupilo se rešavanju tog problema;*

Postojeće stanje: *Analiza rizika o preprekama za efikasne krivične istrage bliži se završnoj fazi. U aprilu 2014. biće identifikovane prepreke i preporučene akcije za poboljšanje.*

Indikator – *Poboljšana metodologija i kvalitet statističkih podataka;*

Postojeće stanje: *U okviru Projekta sačinjena su dva tehnička dokumenta koja se bave tim problemom i u više navrata su vođene diskusije sa vlastima. Očekuje se da će tokom 2014.*

godine, kadao bude obrazovana međuresorna radna grupa za izradu Nacrta jedinstvene metodologije o statistici, rezultati Projekta biti među ključnim osnovama za uspostavljanje novog sistema.

Indikator – Povećan broj (u odnosu na polazište) prijavljenih, istraženih, krivično gonjenih i presuđenih predmeta (dok se ne usvoji standardizovana metodologija izveštavanja, koriste se obe osnovne merne jedinice – broj predmeta i broj osumnjičenih), uzimajući u obzir težinu (svi nivoi korupcije) i raznovrsnost predmeta (sektori i oblasti); potonja identifikacija najvažnijih uskih grla sistema;

Postojeće stanje: Statistika za različite organe (policiju, tužilaštvo, sudove) pokazuje da je povećan broj istraga korupcije u 2013. godini. Međutim, ispunjenje ovog indikatora će biti preispitano kada bude uveden jednoobrazni sistem statističke obrade.

Indikator – Povećan kapacitet svršenih polaznika kurseva zahvaljujući sprovedenim obukama, obavljeno je najmanje 15 obuka kojima je bilo obuhvaćeno 10% pripadnika svih obučavanih korisnika;

Indikator – Dovoljan broj polaznika obuke za instruktore u skladu sa identifikovanim potrebama, grubo procenjeno 30 polaznika, među različitim korisnicima.

Indikator – Izrađen je i usvojen dugoročni plan za obuku sudija, tužilaca i policajaca.

Postojeće stanje: Program obuke razrađen u okviru Projekta za aktivnost 1.2 utvrđuje osnove za ispunjenje tih indikatora.

Indikator – Sistem merila biće na raspolaganju na završetku Projekta.

Postojeće stanje: Aktivnost 1.6, njeni rezultati i dalje akcije postavljaju osnov za ispunjenje navedenog indikatora.

Očekivani rezultat 2

Indikator – Sprovedeno je najmanje 50% preporuka sačinjenih na osnovu analize rizika i precizirane su razmere tog sprovođenja (potpuno ispunjenje, delimično ispunjenje, neispunjenje);

Postojeće stanje: Ispunjenje tog indikatora meriće se pošto vlasti budu preduzele akcije za primenu tih preporuka.

Indikator – Pristupiće se rešavanju barem tri pitanja iz oblasti regulatornih i institucionalnih okvira da bi se primenile preporuke proistekle iz analize rizika (npr. promovisanje etičkog ponašanja, sprečavanje sukoba interesa i otklanjanje organizacionih prepreka koje stoje na putu borbe protiv korupcije);

Postojeće stanje: Analize rizika bliže se završnoj fazi. Do aprila 2014. biće identifikovane prepreke i preporučene mere za njihovo otklanjanje.

Indikator – Utvrđivanje metodologije za prikupljanje statističkih podataka o internoj korupciji;

Postojeće stanje: Aktivnost 1.6, njeni rezultati i akcije koje slede posle nje predstavljaju osnov za ispunjenje navedenog indikatora.

Indikator – *Povećani kapaciteti polaznika obuka zahvaljujući sprovedenoj obuci, najmanje pet obuka;*

Indikator – *Najmanje 10 polaznika kurseva za trenere za identifikovane potrebe (tj. zavisno od preporuka proisteklih iz analize rizika).*

Postojeće stanje: *Aktivnost 2.3, koja se bavi ovim pitanjem, prema planu bi trebalo da započne tokom 2014. godine. Stoga će ispunjenje ovih indikatora biti ispitivano i razmatrano u narednom izveštajnom periodu.*

S obzirom na strukturu i koncepciju aktivnosti u okviru PACS, detaljna procena ispunjenja indikatora biće elaborirana u Drugom izveštaju o napretku, po okončanju gore navedenih aktivnosti.

5. SARADNJA S DRUGIM AKTERIMA

Saradnja između Projekta PACS i nadležnih državnih organa u sprovođenju plana rada bila je izvanredna.

5.1 Partner i korisnici

Saradnja i komunikacija između projekta PACS i njegovog glavnog partnera Ministarstva pravde i državne uprave izvanredna je za sve vreme izveštajnog perioda. Ministarstvo pravde je prepoznalo PACS kao dobar mehanizam za tehničku pomoć ne samo u procesu sprovođenja mera iz novog Akcionog plana Strategije za borbu protiv korupcije već i u drugim oblastima (npr. reforma pravosuđa, zakonodavni razvoj itd.). Međutim, Ministarstvo još nije iniciralo izvesne reforme sektorske politike u pogledu statističke evidencije krivičnih dela i uspostavljanja sistema merila za koruptivna krivična dela (aktivnost 1.6). Bez inicijative Ministarstva i njegove proaktivne uloge postoji opasnost da pomoć koju je ovaj projekat pružio ne bude iskorišćena i primenjena u punoj meri, čime bi se ograničio njen uticaj.

Saradnja s Ministarstvom unutrašnjih poslova takođe je bila izuzetno zadovoljavajuća. Ministarstvo je u potpunosti i delotvorno sarađivalo u procesu analize rizika. Međutim, ostaje da se vidi u kojoj će meri Ministarstvo biti spremno da primeni preporuke proistekle iz analize rizika i da ih pretvori u konkretne reformske mere.

Nivo saradnje s drugim korisnicima – tužilaštvima i sudovima – bio je izuzetan. Isto važi i za Visoki savet sudstva i za Državno veće tužilaca. Njihovo aktivno učešće u analizi rizika (aktivnost 2.1) potvrđuje njihovu punu posvećenost saradnji sa ovim projektom.

Saradnja s Pravosudnom akademijom, Kriminalističko-policijskom akademijom, Agencijom za borbu protiv korupcije i Savetom za borbu protiv korupcije je takođe bila veoma dobra.

5.2 Ostala treća lica

PACS je aktivno sarađivao i sarađuje s drugim donatorima koji su uključeni u reforme na planu borbe protiv korupcije u Srbiji. To posebno važi za komunikacije i koordinaciju sa

OEBS-om, UNDP-om i Timom za borbu protiv korupcije Ambasade SAD, čime je izbegnuto bilo kakvog preklapanje aktivnosti s tim institucijama.

Tokom izveštajnog perioda Projekat je takođe nastavio aktivnu saradnju sa nevladinim organizacijama nastojeći da valjano odrazi njihove stavove prilikom sprovođenja analize rizika od korupcije.

6. EVALUACIJA I MONITORING

Prvi ROM (Monitoring orijentisan na rezultate, tj. praćenje usmereno na rezultate) kojem je cilj bilo pružanje spoljnih, objektivnih i nepristrasnih povratnih informacija o rezultatima Projekta PACS sproveden je u oktobru 2013. godine.

Kao što je predviđeno njegovom metodologijom, ROM je procenio nekoliko oblasti Projekta PACS i dao im ocenu A za značaj i kvalitet Projekta i B za efikasnost i delotvornost dosadašnje primene, perspektive uticaja i potencijalnu održivost (ocene se daju na skali od A do D, s tim što je A najviša, a D najniža ocena). Konkretnije rečeno, glavni zaključci i nalazi izveštaja ROM mogli bi se sumirati na sledeći način:

- *Projekat PACS dobio je najviši prioritet, a njegovim različitim aktivnostima neposredno je podržano sprovođenje nove Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije;*
- *izvanredno partnerstvo i opredeljenost korisnika obezbeđuju njegovu delotvornu i efikasnu realizaciju;*
- *iako je ovaj projekat još uvek u ranoj fazi, postoje jasni dokazi da on dobro napreduje ka postizanju željenih ishoda i njegove svrhe. Dobar kvalitet malog broja rezultata koji su dosad već postignuti potvrđuju i korisnici i ciljne grupe;*
- *preporuke proistekle iz analize rizika mogu, ako se ispravno slede, poslužiti kao platforma za utvrđivanje prioriteta za organe Republike Srbije koji su nadležni za sprovođenje osnovne strategije i operacija u borbi protiv korupcije.*

Konačno, iznete su dve preporuke za poboljšanje – jedna preporuka upućena je Delegaciji Evropske unije, a druga Savetu Evrope. Potonja preporuka usredsređuje se na nastavak rada po završetku analize rizika i u njoj se navodi da Savet Evrope treba da u detaljno utvrdi nivo implementacije preporuka iz analiza rizika kao i da se tom dijelu da poseban odeljak u Završnom izveštaju Projekta.

7. OSTVARENJA, ZAKLJUČCI I RIZICI PROJEKTA

7.1. Ostvarenja

Sprovođenje Projekta odvijalo se saglasno planu rada. Postignut je napredak ka ostvarivanju rezultata Projekta, što će biti bliže objašnjeno u nastavku teksta. Kao što je već istaknuto, potrebno je da glavni korisnici ulože znatne napore da bi obezbedili valjano korišćenje podrške *PACS-a*.

Očekivani rezultat 1: Pojačani kapaciteti za istragu i suđenje za krivična dela iz oblasti korupcije

- Pokretanje rada na izradi analize rizika od korupcije u okviru Projekta *PACS* pruža izvanredan osnov vlastima da na tom temelju razviju sektorsku politiku koja će biti usmerena na otklanjanje i sprečavanje prepreka za efikasnu krivičnu istragu i krivični postupak.
- Razvijena su neophodna sredstva i alati za izgradnju kapaciteta pravosuđa, tužilaštva i policije u procesuiranju krivičnih dela iz oblasti korupcije i privrednog kriminala, uključujući sveobuhvatan program obuke instruktora i prpratni materijal. Tokom 2014. godine Projekat će pomoći domaćim trenerima da steknu veštine koje će potom moći da podele sa svojim kolegama iz različitih regiona Srbije na osnovu tog programa obuke.
- Sa svim relevantnim akterima je utvrđen i razmotren metodološki okvir za pojednostavljenje statističke obrade i utvrđivanja sistema merila za procesuiranje predmeta iz oblasti korupcije i privrednog kriminala. Od vlasti se očekuje da preduzmu dalje korake na tom planu. Njihova opredeljenost i inicijativa od presudnog su značaja za postizanje konkretnih rezultata.

Očekivani rezultat 2: Ojačani kapaciteti za borbu protiv korupcije u sektoru pravosuđa

- Analize rizika od korupcije u pravosuđu, tužilaštvu i policiji bliže se kraju, a završni izveštaji i niz preporuka trebalo bi da budu dostavljeni u aprilu 2014.g. godine. To će omogućiti vlastima da razviju mehanizme usmerene ka sprečavanju i otklanjanju korupcije u tim sektorima. Pored toga, te analize sadrže obimne procene postojećeg stanja ne samo kada je reč o korupciji već i kada je reč o drugim srodnim temama, kao što su pitanja etike, integriteta i neodgovarajućeg ponašanja u pravosuđu, tužilaštvu i policiji.
- Ekspertsko mišljenje o usklađenosti podzakonskih akata kojima se uređuju uloga i funkcionisanje disciplinskih tužilaca s relevantnim standardima Saveta Evrope i dobrom međunarodnom praksom sadrži preporuke za jačanje tog važnog mehanizma u Visokom savetu sudstva i Državnom veću tužilaca. Pored toga, u okviru Projekta inicirano je preispitivanje Nacrta zakona o zaštiti uzbunjivača, što treba da bude okončano početkom 2014. godine, kao doprinos jačanju zakonodavnog okvira i institucionalnog ustrojstva u toj oblasti.

7.2 Usklađenost aktivnosti u okviru Projekta sa Akcionim planom Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije

Nacionalna strategija za borbu protiv korupcije u Republici Srbiji i njen Akcioni plan (o kojima je bilo reči u odeljku 3.1 ovog izveštaja) predviđaju nekoliko mera koje su u potpunosti saglasne s određenim projektnim aktivnostima predviđenim u planu rada Projekta. U ovom poglavlju izneti su osnovne mere pomoći koju Projekat pruža u njihovom sprovođenju:

Akcioni plan mera 3.4.2.7 – *Usvajanje normativnog okvira kojim se definišu jasni kriterijumi i postupci za odgovornost nosilaca sudijske i javnotužilačke funkcije i, preciznije, aktivnost predviđena merom pod nazivom Sprovesti odredbe Pravilnika o disciplinskom postupku i disciplinskoj odgovornosti tako da se uspostavi funkcionalan sistem disciplinskog tužioca i disciplinske komisije.*

Projekat PACS pripremio je ekspertsko mišljenje o usklađenosti normativnih okvira o disciplinskim tužiocima u Republici Srbiji s relevantnim međunarodnim standardima. To mišljenje otelotvoruje samo jednu od akcija Projekta usmerenih ka jačanju uloge disciplinskih tužilaca u Visokom savetu sudstva i Državnom veću tužilaca. Pored toga, u okviru Projekta prevedena je na srpski jezik Upporedna analiza sistema disciplinske odgovornosti evropskih sudija i tužilaca. Projekat će nastaviti da pruža pomoć u toj oblasti kroz organizovanje obuke i studijske posete za disciplinske tužioce.

Akcioni plan mera 3.4.3.1 – *Kreirati program multidisciplinarnih obuka za vođenje proaktivnih istraga za policiju, Vojnobezbednosnu agenciju, tužilaštvo i sud*

Projekat je obezbedio sveobuhvatan „Program obuke za policiju, tužioce i sudije o korupciji i privrednom kriminalu“, koji sadrži analizu potreba za obukom i detaljni opis predloženog multidisciplinarnog programa obuke o korupciji, predmetima iz oblasti privrednog kriminala, računovodstvu i reviziji. Pomoć projekta PACS nastaviće se kroz organizovanje specijalizovane obuke za trenere, posle čega će uslediti niz kurseva koje će voditi novi treneri.

Akcioni plan mera 3.4.6.1 i njegova aktivnost „*Osnivanje multisektorske usmene radne grupe koja će utvrditi jedinstvenu metodologiju za prikupljanje podataka i statističko izveštavanje*“ i mera 3.4.6.2 *Uspostavljanje sistema za praćenje predmeta koruptivnih krivičnih dela.*

Podrška primeni tih mera preneti je kroz dva tehnička dokumenta – „Procena sadašnjeg stanja u pogledu statistike o korupciji i privrednom kriminalu i preporuke za poboljšanja u merenju napretka u upravljanju predmetima i njihovom praćenju“ i „Interaktivna krivičnopravna statistika za praćenje predmeta i ulaženje u trag predmetima“, kojima je cilj pružanje pomoći u uspostavljanju pouzdanog sistema vođenja evidencije i merenja napretka. Kao konkretan sledeći korak, PACS je organizovao seminar na kome su sa svim relevantnim akterima razmotreni ti tehnički dokumenti. Ako budu na odgovarajući način sprovedeni, zaključci doneti na tom seminaru i konkretna sektorska politika koja je tom prilikom preporučena mogli bi doneti znatna poboljšanja u tom području.

Akcioni plan mera 3.4.6.3 – *Omogućavanje međusobne povezanosti baza podataka za krivične istrage, odnosno elektronsku razmenu podataka i pristup tužiocima bazama podataka s policijom, Upravom carina, Poreskom upravom, Agencijom i drugim relevantnim organima.*

U tehničkom dokumentu koji je pripremljen u sklopu Aktivnost 1.2 i koji se može naći kao Prilog 5. ovom izveštaju naznačene su mogućnosti neposrednog pristupa konkretnim podacima o imovini građana koje policija i njene službe imaju od trenutka pokretanja krivične istrage.

Akcioni plan mera 3.4.5.3 – *Kontinuirana obuka sudija i tužilaca u oblasti finansijskih istraga.*

Projekat je doprineo sprovođenju te mere tako što je obezbedio programe o finansijskim istragama koji su pripremljeni u sklopu zajedničkog projekta Saveta Evrope i Evropske unije „Oduzimanje imovine stečene krivičnim delima” (www.coe.int/car).

7.3 Zaključci

Sažeto govoreći, u okviru Projekta su inicirane aktivnosti koje su neposredno i znatno doprinele ostvarivanju oba očekivana rezultata Projekta.

U narednom izveštajnom periodu Projekat će se prvenstveno usredsrediti na privođenju kraju rada na izradi analiza rizika i na dalju podršku sprovođenju preporuka proisteklih iz tih analiza, organizovanje obuke i uvrštavanje programa obuke u plan i program rada relevantnih institucija. Aktivnost 1.6 (uspostavljanje pouzdanog sistema statistike i merila napretka u istrazi, gonjenju, suđenju krivičnih dela iz oblasti korupcije/privrednog kriminala) nastaviće se zavisno od daljih akcija koje budu preduzimali korisnici, dok će drugi obimni program obuke o sukobu interesa i etici za sudije, tužioce i policiju (Aktivnost 2.4) biti sproveden u skladu sa planom rada projekta.

Međutim, mora se naglasiti da će nivo ostvarenja rezultata Projekta u znatnoj meri zavisiti od akcija državnih organa, i, konkretno, od njihove spremnosti i opredeljenosti da urade sledeće:

- Da usvoje sektorsku politiku zasnovanu na preporukama proisteklim iz analize rizika od korupcije sprovedenim u okviru Projekta PACS;
- Da program obuke uvrste u nastavne planove i programe institucija o kojima je reč;
- Da obrazuju međuresornu radnu grupu kojoj će biti povereno u zadatak da primeni meru 3.4.6.2 Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije, koja se odnosi na uspostavljanje jedinstvene metodologije i evidencije za praćenje napretka u suzbijanju koruptivnih krivičnih dela;
- Dalje jačanje sistema disciplinskih tužilaca u Visokom savetu sudstva i Državnom veću tužilaca.

7.4 Rizici

Nedostatak koordinacije i daljih akcija aktera

Čvrsta opredeljenost, aktivna saradnja i koordinacija svih relevantnih državnih institucija predstavljaju preduslov za uspeh svake antikorupcijske reforme. Podrška korisnika i dalje je od presudnog značaja za uspešno ostvarivanje rezultata *PACS*. Mora se naglasiti da su tokom celog perioda obuhvaćenog ovim izveštajem korisnici u potpunosti sarađivali i podržavali realizaciju aktivnosti u okviru Projekta. Međutim, tek treba videti da li će se ta pozitivna tendencija nastaviti kada dođe do implementacije preporučenih sektorskih politika i konkretnog korišćenja pomoći koju je ovaj projekat do sada pružio.

Na kraju, ali nikako na poslednjem mestu po važnosti, bitno je reći da organi vlasti treba i dalje da efikasno sarađuju, ne samo sa Projektom već i među sobom da bi obezbedili maksimalno korišćenje tehničke pomoći. Sa svoje strane, projekat *PACS* će nastaviti već uspostavljenu dobru praksu informisanja svih relevantnih strana o svojim aktivnostima i ciljevima u oblastima svojih aktivnosti.

8. VIDLJIVOST

Tokom celog izveštajnog perioda, Projekat je posvećivao posebnu pažnju vidljivosti („visibility“) svojih akcija. Vesti o Projektu, događaji koji su se u njegovim okvirima zbivali i njegovi rezultati/ishodi (npr. ekspertiska mišljenja o zakonodavnim aktima i drugim propisima i izveštaji u kojima su iznošeni saveti u pogledu sektorske politike) redovno se objavljuju na veb-sajtu Saveta Evrope posvećenom privrednom kriminalu (www.coe.int/corruption), i to na stranici koja je isključivo posvećena projektu *PACS* (www.coe.int/pacs).

Pre događaja na kome je predviđeno učešće zvaničnika visokog nivoa, glavni partneri projekta (EUD, SE i Ministarstvo pravde i državne uprave) razmatraju i dogovaraju se o sadržaju saopštenja za štampu/uputstva za medije ili bilo kakvog saopštenja u vezi s tom aktivnošću.

Svi projektni dokumenti pripremaju se i objavljuju u skladu s formatom koji je predviđen Vodičem za vidljivost i vizuelni identitet zajedničkih programa Evropske unije i Saveta Evrope. To se odnosi na saopštenja za štampu; tehničke izveštaje; objavljivanje dnevnog reda aktivnosti i sav drugi materijal koji se kao informacija dostavlja javnosti u sklopu Projekta.

Brošure, informativni i promotivni materijal (baneri, olovke, notesi itd.) dizajnirani su i podeljeni korisnicima i široj javnosti da bi se objasnio i promovisao Projekat i rezultati koji se od njega očekuju.

Treba posebno naglasiti da je inicijalna konferencija Projekta bitno doprinela njegovoj ukupnoj vidljivosti. Ona je privukla veliku pažnju medija zahvaljujući nivou učesnika, ključnim izlaganjima i važnosti razmatrane teme; bio je to događaj o kome se naširoko izveštavalo u dnevnim listovima, televizijskim emisijama i na internet vestima.

Ime kontakt osobe za akciju: Ivan Koedjиков

Potpis:

Mesto: Strazbur

Rok za podnošenje izveštaja: 15. januar 2014.g.

Datum podnošenja izveštaja: 19. Februar 2014. G.

9. SPISAK PRILOGA

Prilog 1 – Tehnički dokument – Metodološki vodič za analizu rizika

Prilog 2 – Opis posla za sprovođenje Aktivnosti 1.1.

Prilog 3 – Upitnik za sudije, tužioce i advokate

Prilog 4 – Tehnički dokument – Procena potreba za obukom i program obuke za policiju, tužioce i sudije o korupciji i privrednom kriminalu

Prilog 5 – Priručnik za obuku „Borba protiv korupcije: osnovni pojmovi” i Tehnički dokument – Dopuna priručniku „Borba protiv korupcije: osnovni pojmovi”: Podaci o materijalnom bogatstvu fizičkih lica u istragama korupcije – Praksa i zakonodavni okvir u Nemačkoj

Prilog 6 – Tehnički dokument – Procena sadašnjeg stanja u pogledu statistike o korupciji i privrednom kriminalu i preporuke za poboljšanja u merenju napretka u upravljanju predmetima i njihovom praćenju

Prilog 7 – Tehnički dokument – Interaktivna krivičnopravna statistika o praćenju predmeta i ulaženju u trag predmetima

Prilog 8 – Opis posla za sprovođenje Aktivnosti 2.1 – Analiza rizika u okviru policije

Prilog 9 – Opis posla za sprovođenje Aktivnosti 2.1 – Analiza rizika u okviru sudstva i tužilaštva

Prilog 10 – Tehnički dokument – Ekspertsko mišljenje o Pravilniku o disciplinskom postupku i disciplinskoj odgovornosti javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca u Republici Srbiji i Pravilniku o disciplinskom postupku i disciplinskoj odgovornosti sudija u Republici Srbiji